

Aaja Chemnitz' tale ved maratondebat i folketingsalen

Taler

Aaja Chemnitz Drierer
Gruppeformand for Inuit
Ataatigiit

Dato

19. januar 2023

Sted

Folketingets talerstol,
Christiansborg Slot

Mange tak. Tak for det. Nu er det de afgørende minutter, kan jeg se, i håndboldkampen, men jeg håber, I kan fastholde fokus.

Allerførst vil jeg sige et stort og hjerteligt tillykke med valget til alle de nyvalgte folketingsmedlemmer, ikke mindst til de mange nye medlemmer af Folketinget. Vi glæder os fra IA's side til at samarbejde bredt med partierne her i Folketinget. Inuit Ataatigiit er Grønlands frie stemme, og vi ser mere på sagerne, end vi ser på partinavnene, når der skal samarbejdes. Vi støtter den nye regering, og det er vi glade for at vi gør sammen med vores nordatlantiske kollegaer. Inuit Ataatigiit har glædet sig til at komme i gang, og der er nok at tage fat i. Ikke mindst når vi kigger på et kommende forsvarsforlig, hvor vi glæder os over, at Grønland nu kommer til at sidde med. Det er vitterlig historisk.

Et efterhånden velkendt motto for Inuit Ataatigiit er netop: intet om Grønland uden Grønland, intet om os uden os. Og derfor glæder det os, at vi nu formelt er med til at træffe beslutninger om vores eget land, det manglede da også bare. I den forbindelse vil vi også gerne minde om, at der er brug for en demokratisk debat hjemme i Grønland om netop forsvarsområdet. Hvad er de vigtigste opgaver? Hvad er det, vi ønsker at gøre på forsvarsområdet hjemme i Grønland? Og derfor vil vi tage initiativ til, i de kommende uger, at skabe den debat hjemme i Grønland. Noget, der er sikkert, er, at Inuit Ataatigiit kæmper for en fredelig udvikling i Arktis. Og som en del af den arktiske kapacitetspakke indgik naalakkersuisut og regeringen en aftale om større inddragelse af det grønlandske erhvervsliv, og det er en aftale, som det er vigtigt at vi følger op på.

Det kræver en dialog med erhvervslivet og en generel opfølgning.

For i Grønland har vi ikke ligesom i Danmark en forsvarsindustri. Vi har en række virksomheder, som gerne vil være med til at løse forswarets udfordringer i Grønland. Air Greenland er et eksempel, Tusass, som er vores teleselskab, er et andet eksempel, og der er en lang række andre virksomheder, der arbejder i Grønland, men også både i Danmark og i Grønland. Sidste uge holdt jeg bl.a. et oplæg for Arctic business network for en lang række virksomheder i både Grønland og i Danmark, som arbejder i Grønland, og mit budskab til virksomhederne var, at de også skulle være med til at være kreative og være med til at tænke på, og hvordan de kunne bidrage til forswarets opgaver i Grønland i fremtiden.

I forsvarsforliget vil Inuit Ataatigiit fokusere på at styrke beskyttelsen af kritisk infrastruktur, særlig vores søkabler og vores internet i Grønland, styrke cybersikkerheden, styrke overvågningen af luftrummet, styrke overvågningen i vandet og under vandet. Vi ønsker at vi udvider adgangen til, at man kan tage en uddannelse inden for forsaret, både i Grønland, men også i Danmark.

Et af de helt store temaer, som vi havde til folketingsvalget den 1. november hjemme i Grønland, var et tættere samarbejde mellem Grønland og Danmark på sundhedsområdet. Og Grønland har selv langt hen ad vejen det fulde ansvar for sundhedsområdet derhjemme og indgår således nogle økonomiske aftaler, primært med Rigshospitalet i København, om ydelser i det danske sundhedsvæsen, ligesom vi også har et patienthjem her i København. Og som i Danmark og i resten af verden er vores sundhedsvæsen udfordret. Men i modsætning til Danmark og Norden har Grønland dobbelt så høj dødelighed, når det handler om folk, der har kræft. Det vil og det skal vi ændre. Neriuffik, som svarer til Kræftens Bekæmpelse i Danmark, nyder rekordhøj opbakning i befolkningen i Grønland, fordi der er så mange, der er berørt af det, og i de sidste par år har de år efter år samlet rekordhøje beløb ind til kræftramte og deres familier. Jeg tror faktisk, vi har verdensrekord pr. indbygger i de indsamlinger, som der bliver lavet til kræftramte.

En af grundene til den høje dødelighed, der er i Grønland, er en sen diagnose af kræftsygdommen. Inuit Ataatigiit vil gerne ændre det, ved at der indgås en aftale mellem naalakkersuisut og den danske regering om, at der bliver adgang til en sundhedspakke, hvor man har direkte adgang til kræftpakkerne i Danmark.

Det er et nyt område, som vi ikke har samarbejdet om før. Og ligeledes mener vi også, at vi bør samarbejde om, at der skal etableres et ekstra patienthjem i Aalborg, hvor der bor rigtig mange grønlandere, og hvor man på den måde også som familie kan være med til yde omsorg og pleje for de folk, som er syge og er i Danmark.

Vi mener, at et friere sygehusvalg for grønlandere i Danmark kan være med til at sikre, at de får bedre hjælp. Der er folk, som gerne vil hjem til deres familie eller bekendte i Danmark og få pleje. Det giver rigtig god mening, frem for at de være på et patienthjem meget langt væk fra deres familie.

På samme måde er der f.eks. også folk, der har sommerhus, og det vil også give mening at udnytte den mulighed, for at de kan få hjælp på den måde.

Så ved at sikre direkte adgang til nye kræftpakker i Danmark, ved at sikre et friere sygehusvalg og ved at sikre et ekstra patienthjem i Aalborg kan vi være med til at sikre, at sundhedsvæsenet i Grønland får et tiltrængt løft.

En mærkesag, som mange af jer også godt ved er vigtig for Inuit Ataqatigiit og også for ordføreren, er udsatte børn og unge. Derfor er vi også meget, meget glade for, at den nye regering netop prioriterer indsatsen for udsatte børn unge højest i den del af regeringsgrundlaget, der har med rigsfællesskabet at gøre.

Konkret peger Inuit Ataqatigiit på, at der bør afsættes 50 mio. kr. i de kommende år til at fortsætte samarbejdet mellem Grønland og Danmark om fortsat at bekæmpe seksuelle overgreb på børn hjemme i Grønland. Indsatsen bør evalueres, og den bør målrettes borgerne, så midlerne gør størst mulig gavn. En hel del af de 80 mio. kr., der allerede er blevet afsat, er blevet brugt til Socialstyrelsen i Nuuk, som har vokset sig voldsomt stor i antallet af medarbejdere, og det var jo ikke det, der var hensigten med midlerne – det var jo faktisk, at de skulle ud at arbejde endnu tættere på borgerne.

Så man kan sige, at der er nok opgaver at tage fat i. Vi har været med til at sikre tre børnehuse i Tasiilaq, Maniitsoq og Ilulissat, og det arbejde vil vi gerne følge op på i den her valgperiode, fordi der er flere kommuner, der er givet udtryk for, at de også ønsker at få børnehuse. Mange af de her indsatser er jo del af en strategisk indsats for netop at komme seksuelle overgreb på børn til livs i Grønland, og jeg tror, de fleste kan være enige om, at vi selvfølgelig skal gøre det,

men også fordi der er så mange nye medlemmer, synes jeg, det er vigtigt at fremhæve det som en af de sager, som vi kæmper hårdt for.

Noget af det, vi taler en del om i Grønland, er også, hvordan vi kan forebygge de mange selvmord, som der er i Grønland. Heldigvis er tallet på vej nedad, også fordi det er noget, som man er med til at bryde tabuet om. Forfatteren Niviaq Korneliusen, som nogle af jer måske har hørt om, har jo skrevet en bog, som netop tager fat i de her svære emner, og det er noget, som de unge i Grønland har været med til at give nogle anbefalinger til os politikere om, og dem vil jeg rigtig gerne være med til at følge op på.

Så I kan høre, at der er nok at tage fat i. Det er bare med at komme i arbejdstøjet – der er mange emner, der presser sig på: et tættere samarbejde om klimaet; en grøn omstilling; et mere sikkert arbejdsmiljø; en mere usikker verden og et samarbejde i Arktis, der er under pres på grund af krigen i Ukraine og Ruslands ageren. Netop konsekvenserne af klimakrisen er noget, som først og fremmest vi mærker hjemme i Grønland og Arktis. Havisen svinder ind, og det udfordrer vores fangst og vores fiskeri hjemme i Grønland, og samtidig ved vi også, at vejret bliver mere uforudsigeligt og mere ekstremt. Mange tror, at det bliver varmere i Grønland, men på nogle områder bliver det også koldere, så vi oplever, at tingene bliver mere uforudsigelige og sværere at kunne forholde sig til. Det betyder også, at det landbrug, som vi har i Grønland, står over for en uvis fremtid, og derfor vil Inuit Ataqatigiit arbejde hjemme i Grønland for et klimatilpasningspulje, hvor vi først analyserer, hvad behovet for den grønne omstilling er, og hvordan vi kan være med til at lave den her tilpasning, fordi vi oplever så tydeligt i det grønlandske samfund, at klimaet forandrer sig.

Den grønne omstilling kræver også, at vi både derhjemme i Grønland, men også her i Folketinget kigger på, hvordan vi kan samarbejde, for vi ved, at det er et globalt problem, som vi selvfølgelig gerne vil tage ansvar for at gøre noget ved, men vi vil også gerne gøre det i samarbejde med den nye regering.

Med disse ord vil jeg bare sige tak for ordet. Jeg glæder mig til debatten. Jeg ser frem til det kommende arbejde i den her folketingsperiode. Mange tak.

Kilde
ft.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Debattale, Folketingstale, Politisk tale

Relateret

Aki-Matilda Høegh-Dams tale ved maratondebat i folketings salen
19. januar 2023

Alex Vanopslaghs tale ved maratondebat i folketings salen
19. januar 2023

Anna Falkenberg's tale ved maratondebat i folketings salen
19. januar 2023

Christian Rabjerg Madsens tale ved maratondebat i folketings salen
19. januar 2023

Franciska Rosenkildes tale ved maratondebat i folketings salen
19. januar 2023

Inger Støjberg's tale ved maratondebat i folketings salen
19. januar 2023

Mai Villadsens tale ved maratondebat i folketings salen
19. januar 2023

Martin Lidegaard's tale ved maratondebat i Folketingssalen
19. januar 2023

Mette Frederiksen's tale ved maratondebat i folketings salen
19. januar 2023

Monika Rubins tale ved maratondebat i folketings salen
19. januar 2023

Morten Dahlin's tale ved maratondebat i folketings salen
19. januar 2023

Pernille Vermund's tale ved maratondebat i folketings salen
19. januar 2023

Peter Kofod's tale ved maratondebat i folketings salen
19. januar 2023

Pia Olsen Dyhr's tale ved maratondebat i folketings salen
19. januar 2023

Sjúrður Skaales tale ved maratondebat i folketings salen
19. januar 2023

Søren Pape Poulsen's tale ved maratondebat i folketings salen
19. januar 2023

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/aaja-chemnitz-tale-ved-maratondebat-i-folketingssalen>